

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение
Центр развития ребенка – детский сад «Мичил» с.Чурапча
МО «Чурапчинский улус (район)»

Сценарий «Сана дьыл аптаах киэһээтэ»

Музыкальный руководитель:
Дьячковская Марина Романовна

Актуальность:

Сана дбыл – үрүн хаардаах, араас тырымныыр- күлүмүрдүүр уоттарынан симэммит лаглайбыт күөх харыйачаан киэргэллээх, кэтэһиилээх эһээ дбыл сиэнчээн кыһынаан ыалдыттаах, араас элбэх минньигэс кэһиилээх буолар.

Сана дбыл саамай күүтүүлээх оҕо-аймах сөбүлүүр аптаах бырааһынныга буолар. Онон араас остуоруйа дойдутунан айаннаан сана керсүһүүлэр, баба санаа туолуута, араас аптаах-алыптаах түгэн тосхойуута буолар.

Оҕо классическай остуоруйа ис хоһоонун билэн геройдары кытта алтыһан албыннаабат, чиеһинэй буолуохтаабын ейдуур, бэйэ бэйэҕэ көмөлөстөххө ыарахан моһоллору туоруохха сөбүн билэр, махтал аптаах тыллары туттарга тиэрдэр. Кэрэни-үтүөнү кэрэхсииргэ үөрэтэр.

Сыала: Оҕоҕо классическай остуоруйа ис хоһоонун тиэрдии, аптаах сана дбыл туһунан билиһиннэри

Соруга: Оҕо остуоруйа геройдарын билэн тэннэ остуоруйа тэтимигэр киирэн, долгуйан туран араас моһоллору туоруурга көмөлөһө сатырыгар эйгэ тэрийии.

1 кэстүү:

Кэпсээнньит кинигэлэр үрдүлэригэр олорор уонна чүмэчитин умата сатыыр, барыта быыл буолан ытырдар-хаһырдар чүмэчитэ умулан хаалар. Чүмэчитэ умайар зал иһэ сырдыыр. О5олор олороллорун көрөн соһуйар.

Кэпсээнньит: О5олор мин наһаа элбэх аптаах-алыптаах остуоруйалары билэбин ээ. (Аптаах кырасыабай кинигэни таһаарар, быылын тэбиир).

Кэпсээнньит: Мин урут-урут буолбут аптаах-алыптаах түгэни санаан кэллим. Истиэххитин ба5арабыт дуо? Чэ кэпсиим о5олорбор.

Арай биирдэ биир ыраах-ыраах дойдуга олорбута эбитэ уһу Джузеппе, кини о5олору наһаа сөбүлүүр эбитэ уһу. Ол иһин кини маһынан уһанан о5олорго араас оонһуурдары онорор эбит. Арай биир үтүө күн оонһуурдарын оноро олорон биир ураты куукула уолу онорон таһаарбыт. Джузеппе кинини наһаа сөбүлээбит уонна Пиноккио диэн ааттаабыт.

2 кэстүү:

Джузеппе: Сана дьыл үүнэр түүнүгэр, дьон ба5а санаата туолар диэччилэр. Оо, бу куукулам тыыннаах буолан хаалбат ээ! Биир ба5а санаам туолара буоллар! Кырдьар сааспар көмө киһитэ до5ор буолуо этэ.

(Уонна олоппоско Пиноккионы олордон баран утуйа барар).

(подготовка куукула үнкүүтэ, балерина ункуутэ)

Кэпсээнньит: Үтүө санаалаах Джузеппе ба5а санаатын истэн аптаах түүн хотуна толорорго санаммыт.

(түүн буолан туннуктэн ый сарданата тухэр, түүн хотуна киирэр).

Түүн хотуна: Бу үүнэр сана дьыл аптаах түүнүгэр үтүө санаалаах Джузеппе ба5а санаата туоллун! Бу мас уола ылгын уола буоллун, үтүө майгылаах о5о буол куруутун а5а5ар көмөлөһөр киһи буола улаат.

(Түүн ыйдар уонна сулустар үнкүү)

Кэпсээнньит: Сарсыарда халлаан субуктуйуута Пиноккио уһуктан кэлбит илиитэ ата5а хамсаан барбыт, тулатын көрбүт эргиччиннээбит, олоппоһуттан сууллан түспүт.

(Үнкүү Пиноккио)

Пиноккио: (Илиитин ата5ын хамсатар, харахтарын хамсатар) Хайа мин тиллэн кэлбишин дии! Мин о5о буолбуспун дии!

Пиноккио: А5аа!!

Джузеппе: Хайа тугу тугу истэбиний (кулгаа5ын хастар)? Тугуй бу? Туул ду? Илэ дуу? (Пиноккио турарын көрөн олус соһуйар үөрэр).

(Пиноккио абатын кытта сизеттихэн эргийэ эргийэ сангарар).

Пиноккио: А5аа миигин көр мин үнкүүлүүбун!

Джузеппе: Мин ба5а санаам туолбут, бу үөрүүнүү.

Джузеппе салбыы о5олорго ооньуурдарын оноро олорор Пиноккио интириэһэргээн абатыгар кэлэр ону-маны сэнгээрэн ыйыталаһар.

Джузеппе: Бу холбука иһигэр аптаах күлүмүрдүү сылдыар араас уотунан ооньуур алмаас баар ону олох тыытыма, кимиэхэ да көрдөрүмэ, бу аптаах алмааһы харыйа5а иллэхпитинэ дыкти кэрэ Сана дыыл бырааһынньыга буолар.

Пиноккио: Олус да күндү алмаас эбит. Сеп а5аа тыытыам да көрдөрүөм да суо5а!

Ол биримэ5э түннүгунэн халампааһынан ыраахтан сана дылы олох сөбүлээбэт Гринч одулуу турбут.

Гринч: Эмиэ аптаах сана дыыл буолара чугаһаабыт! Мин үөрүүнү-көтүүнү олох сөбүлээбэппин! Сана дыыл буолбат! ha-ha-ha.

Джузеппе: Пиноккио мин дьаарбанка5а бардым, эйиэхэ сана дыылыллырга мааны танас ылыа5ым. Эн ханна да тахсыма.

Пиноккио: Аата үчүгэйин, хабан Сана дыыл буоларый? Мааны танас кэтиэм этэ.

(Пиноккио дьизитин харбыы, хомуйа сылдьан, таһырдыа о5олор ооньуу сылдыалларын көрөн, онно ымсыыран пиноккио аптаах холбуканы ылан илдэ тахсар, ол туран саныыр.)

Пиноккио: Таһырдыа наһаа учугэйдик о5олор ооньуу сылдыаллар эбит дии. Мин эмиэ кинилэри кытта ооньуохпун на5аа ба5ардым. Ол гынан баран а5ам ханна да тахсыма диэбитэ.

Пиноккио: Аптаах алмаастаах холбукабын илдэ тахсан о5олорго көрдөрүөм. Ол эрэн а5ам олох тыытыма диэбитэ, ээ чэ түп-түргэнник о5олорго көрдөрөн баран киллэрэн ууруо5ум. А5ам билиэ да суо5а!

(Пиноккио тахсан о5олору ынырар).

Пиноккио: О5олоор кэлин- кэлин мин эһиэхэ тугу эрэ көрдөрүөм, бу холбука иһигэр аптаах дыкти кэрэ алмаас баар!

(Уолаттар джентельменнар үнкүү)

(Уонна о5олорго аралдьыйан аптаах сундугун умнан кэбиһэр).

Пиноккио: Һуу а5ам дьаарбанкаттан кэлэрэ чугаһаабыт дии! Дьизэбэр бара охсуохха.

(Ол биримиэ5э Гринч обургу ыраахтан көрөн, холбукаттан алмааһы ыла охсон кэбиһэр, Сверчок туораттан көрө сылдыар).

Гринч: Ha ha ha хатаа хатаа бу уолчаан холбуканы хаалларан кэбистэ. Сага дьыл буолбат буолла! Аптаах Алмаас миэнэ! Ha ha ha.

(Пиноккио сүүрэн иһэн аптаах холбукатын санаан кэлэн төттөрү сүүрэн кэлэр холбуката турарын көрөн олус үөрэр уонна ылан сахыйан көрөөт дьэтин диэки ыстанар).

Пиноккио: Холбукабын умнубуппун дии, хата аптаах алмааһым баар эбит. Түргэнник аҕам кэлэ илигинэ илдьэн ууран кэбиһиэххэ.

(Дьэтигэр кишрэн холбуканы мээстэтигэр ууран кэбиһэр, ол бириэмэҕэ Джузеппе дьаарбанкаттан кэлэр).

Джузеппе: Хайа тойуом мин суохпар тугу гыннын?

Пиноккио: Суох аҕаа улахан тугу да гымматым, дьэбин харбаатым иһит сууйдум.

Джузеппе: Аптаах холбуканы тыыпматын ини?

Пиноккио: суох олох тыыптатабым

(Джузеппе баран холбуканы арийан көрөр. Холбукаҕа аптаах алмаас суобун көрөн олус соһуйар).

Джузеппе: Хайаа аптаах алмааспыт суох дии? Пиноккио эн кырдык тыыптатабын дуо?

Пиноккио: суоох аҕаа олох тыыптатабым.

Джузеппе: Тыый хайдах хайдаһый, ким ылбыт буоллаһай? Сага дьылбыт буолбат буоллаҕа ди. *(төбөтүн туттар).*

Пиноккио: Аҕаа эн сылайбыккын аһай, сынньаныхха угуйуохха.

(Пиноккио баран оронугар сытар. Ол сыттабына арай аптаах Түүн хотуна кэлэр)

Түүн хотуна: Мин эйиигин кэтээн көрө сылдыабын, эн аҕабын албыннаан хомоттун, ол иһин мин эйиигин аптыбын. Албынныыр куһаҕан!

(Пиноккио оронуттан соһуйан турар уонна муннун туттар).

3 көстүү:

Пиноккио: Хайа бу муннум хайдах буолан хаалла?

(хаһытыр онтон ытыыр ол олоодобуна сверчок кэлэр).

Сверчок: Пиноккио туох буоллун? Бу үөрүүлээх Сага дьыл сабана эн тобо хомойдун? Бары үөрэ-көтө сылдыахтаахпыт.

Пиноккио: Мин аҕабын албыннаабытым, куһаҕан быһыыны онорбутум иһин муннум уһаан хаалбыт.

Сверчок: Оо, Пиноккио ытаама хомойума мин эйиэхэ көмөлөһүөбүм. Аптаах алмааһы ким ылбытын мин көрбүтүм.

Пиноккио: А5абын үөрдэн аптаах аламааһы Сага дьыл үүнэр түүнүгэр диэри булан а5алар эбиппин.

Сверчок: Аптаах алмааһы ким ылбытын билэ5ит дуо о5олор?

Пиноккио: Хантан кинини булабытый? (*Ытыыр*).

Сверчок: Ханна олорорун билбэппин эрээри ким биһиэхэ көмөлөһүөбүн сөбүн билэбин.

Пиноккио: Ким көмөлөһөн сөбүй?

Сверчок: эльф Гринч ханна олорорун билэрэ буолуо киниэхэ барыаха.

Пиноккио: ооо оччобуна эльфка барыаха.

(*Эльфка бардылар, ол баран иһэн көмүс күлүүс булан ылаллар*).

Пиноккио: уай күлүмүрдүүр аптаах алмааһым ол сытар быһылаах. Ээ бу алмаас буолбатах, күлүүс эбит дии, хаа ким эрэ сүтэрэн эмиэ мин курдук көрдүү сылдыра буолуо.

Сверчок: Ээ бу кемус күлүүһү ханна эрэ көрбүтүм ээ.

Пиноккио: Ильдэ барыаха ба5ар сүтүктээх араа көрсүө ди.

(*Эльфка тийбиттэрэ эльф (тугу эрэ көрдүү а5ай сылдыар)*).

Сверчок: Дорообо эльф бу мин до5орбун Пиноккионы кытта эйиэхэ көрдөһүүлээх кэллибит.

Эльф: Дорооболорун, ээ көмөлөһөн бө5ө буолла5а ди? Мин күлүүспүн сүтэрэн кердүү сылдыабын, араа көрбөтүгүт дуо?

Сверчок: Ээ бу көмүс күлүүс эйиэнэ дуо?

Эльф: Бу үөрүүнү мин күлүүһүм ди. Улахан махтал буоллун үтүө да санаалаах о5олоргут.

(*Пиноккио мунна кыратык кыччыыр*)

Сверчок: Хайа муннун кычаата дии!

Пиноккио: Уой кырдык дуо? Үтүө санааны үчүгэйи онорон кыччаата5а ди.

Эльф: Эһиги бу хайа диэки айаннаатыгытый?

Сверчок: Биһиги Гринчка баран иһэбит

Эльф: уай-уай туохха ол киниэхэ бардыгыт? Барыман!

Пиноккио: Онтон кини мин а5ам холбукаыттан аптаах алмааһы ылбыта ээ.

Сверчок: Сага дьыл буолбатын ба5арар кини

Эльф: ээ ол Гринч дьэ кырдык сага дьылы сөбүлээбэт. Алмааһы син биир биэрбэтэ буолуо. Оо оччобуна сага дьылбыт буолбат буолла5а ду (*хомойор, төбөтүн туттар*).

Пиноккио: Ол то5о кини сага дьылы сөбүлээбэтий?

Эльф: Хахан эрэ Гринч кыра эрдэжинэ санга дьылга киниэхэ ким даҕаны бэлэх бэлэхтээбэт эбит, оҕолор бары кинини күлүү гыналлара ол кэннэ кини санга дьылы сөбүлээбэт буолбут.

Сверчок: Ээ арай биһи киниэхэ бэлэх тутуурдаах тийдэхпитинэ хайдах буолуой?

Пиноккио: уонна эльф тэннэ: Ээ кырдык даҕаны наһаа үөрүө этээ (*үөрэллэр*).

Эльф: Мин билигин эһиэхэ кэрэчээн бэлэх биэриэҕим ону Гринчка илдээн бэлэхтээрин (*бэлэх биэрдэ*).

Сверчок пиноккио: Үөрүүнүү! (*үөрэ ыстангалыыллар*).

Эльф: Гринч ыраах да ыраах урдук муус хайа чыпчаалыгар дьиэлэнэн олорор, ыраах айаннаан иһэр дьон сэниэтэ ылан сынньанан ааһын.

(*Эльфтар, феялар үнкүү*).

Пиноккио: Махтал буоллун эйиэхэ үтүө санаалаах эльф, биһиэхэ санга дьылбытыгар үтүө мааны ыалдыт буолан кэлээр, көрсүөххэ диэри.

(*Сверчок Пиноккио тыа устун баран иһэллэр аргыый а5ай хаар түһэр*).

(*хаардар ырыа “Хампа күөх харыйа”*)

Пиноккио: Хаар түһэрэ эчи кэрэтин нарыннык да үнкүлүү сылдыар курдуктар

Сверчок: Уаай наһаа да үчүгэйдик ыллыыллар!

Пиноккио: Хаар тиһии түһэн суолбут-испит көстүбэт буолан хаалбыт ди

Сверчок: туох эрэ иһиллэр дии, кимнээх эрэ бааллар ди (*харыйаны тула эргийдилэр*).

(*Куобахтар ункуулэрэ*)

Пиноккио: Хата сөпкө баран иһэр эбиппит ди Сверчок

Сверчок: Оннук сөптөөх суолбутунан баран иһэр эбиппит ди.

(*Табаны көрсөллөр. Таба муоһуттан маска илистибит*)

Пиноккио: Сверчок кыраһыабай да табачаан турар. Уой муоһуттан иннэн тураахтыыр, көмөлөһөбүт дуо?

(*Табаҕа көмөлөһөллөр*).

Сверчок: Пиноккио үтүө дьыаланы онороннун муннун өссө кыччаата дии

Пиноккио: Үөрүүнү кырдык даҕаны!

Таба: Үтүө күнүнэн! Пиноккио, эн үтүө санаан хахан даҕаны убарабатын, өссө күүскэр күүс эбиллэн, үтүөнү онорбутун, үтүөнэн эргийдин. Хайа диэки сыаллаах-соруқтаах баран иһэбит?

Сверчок: Биһиги Джузеппе аптаах алмаас тааһын Гринчтан ыла баран иһэбит, ону буллахпытына эрэ табыллар оччобуна эрэ санга дьыл дьикти бырааһынныгыга буолар.

Пиноккио: Ол эрэн биһиги кини ханна олорорун билбэппит. Эн билэр буолайаҕын?

Таба: Ээ мин билэн бө҅ө буоллаҕа ди, кини мин тыабар муус хайа үрдүк чыыпчаалыгар дьиэлэнэн собус соҕотох олорор.

Сверчок: Биһиги киниэхэ сана дьыллаабы кэһии илдьэн иһэбит оччоҕуна кини биһиэхэ аптаах алмаасытын биэриэ дуо?

Пиноккио: Гринч санаата уларыйыа дуо?

Таба: Уу дэ саарбах кини санаата уларыйара. Баҕар бу үүнээри турар сана дьыл аптаах түүнүгэр үтүө майгыланан Гринч санаата уларыйыаҕа. Бу мин кырачаан кэрэчээн табачааннарым эһиэхэ суолу көрдөрөн биэриэхтэрэ.

Пиноккио: Махтал буоллун эһиэхэ үтүө санаалаах табачаан, биһиэхэ сана дьылбытыгар үтүө мааны ыалдыт буолан кэлээр, көрсүөххэ диэри.

(табалар уункуулэрэ)

(Пиноккио Св. Гринчка тиийэллэр)

4 көстүү:

Гринч: Уу дэ бу дьонно алмаастарын ыла кэлбиттэр. Хайдах гынабыный. На бу илиилэригэр туохтаахтарый? Бэлэх быһылаах ди

(Тонсуйаллар Гринч төптөрү – таары сүүрэкэлиир, долгуйар)

Пиноккио: тук-тук-тук ким барыай?

Сверчок: *(куттанар)* уай уай эчи кутталыын

Гринч: Туохха миэхэ тиийэн кэллигит? Мин эһигини олох да ынырбатаҕым!

Сверчок: Мин билэбин эн Пиноккио аптаах алмааһын ылбыккын. Алмааһы төнүннэр! Оҕолорго дьикти аптаах сана дьыл быраһынньыга буолуон наада.

Гринч: Сана дьыл буолбат ханна даҕаны! Биэрбэппин!

Пиноккио: Гринч эн үтүөнү онорбутун үтүөнэн эргийиэҕэ, биһиги эһиэхэ кэһии аҕаллыбыт.

Гринч: Ама миэхэ дуо? Кырдык дуо?

Сверчок: Кырдык, кырдык. Эһиэхэ аҕаллыбыт.

Гринч: Миэхэ олоҕум тухары ким даҕаны хаһан даҕаны бэлэх биэрбэт этэ *(хомойор)*.

Пиноккио: Биһиги эн тускунан истэммит эһиигин дьикти аптаах сана дьыл быраһынньыгар илдьэ барыаһытын баҕарабыт. Онно эһиигин доҕотторбут бары олус күүтэллэр.

Сверчок: Биһигини кытта барыс Гринч.

Гринч: Иэхэйбин-чуохайбын, үөрүүнү кытта барсан буоллаҕа ди. Онтон онно миигин ким да атаҕастыа суоҕа дуо?

Пиноккио: Суох онно бары эйиигин үерэ-көтө күүтэллэр

Гринч: Барсан бөҕө буоллаҕа дии

Сверчок: Бардыбыт бардыбыт

5 көстүү:

(Дьилэригэр Гринчы илдьэ тиийэллэр)

Джузеппе: Хайаа оҕом сыһа кэллиин дуо? Кимнээхтэрий бу доҕотторун дуо?

Пиноккио: Бу мин доҕотторбун дьикти аптаах сана дьыллаабы
бырааһынныкпытыгар ынырдым

Джузеппе: Ээ олус үчүгэй ди, ол эрэн сана дьылбыт сатаан буолбат буоллаҕа аптаах
алмааһы көрдөөтүм даҕаны булбатым *(хомойор)*

Гринч: *(кыбыста кыбыста сангарар):* Аптаах алмааһы мин ылбытым *(умса көрөр)*
бырастыгыны миигин! Мин сыһабын өйдөөтүм аны хаһаан даҕаны маннык
майгыланам суоҕа.

Джузеппе: Үөрүүнү дьоллоннохпун! Оҕолор Гринчы бары бырастыгыны бырабыт дуо?

(Оҕолор сангаралар)

Джузеппе: Чэ эрэ оҕолоор аптаах алмаастыгы харыйабытыгар иллиэххэйдин
дьикти кэрэ бырааһынныкпытын аптаах Сана дьылы көрсүөбүң!

(Алмааһы ыйылар).

(Алмаастар үнкүүлэрэ)

Пиноккио: Сана дьылынан! Сана дьолунан!

Джузеппе: Киммит тийбэти оҕолор? Эһэ дьылбытын сылбыт бэлиэлэрин
ынырыаххайын.

Сана уонна эргэ сылбыт бэлиэлэрэ кириилэрэ.

Оруоллар оҕолор бары ункуу, ырыа.

Эһэ дьыл уонна Хаарчаана кириилэр.

Оҕолор харыйа тула хороход.